14/05/2021

Τιμή προς την Θεοτόκο – Ομιλία στην εορτή της Παναγίας της Τρυπητής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

Διαβάστε την ομιλία του Πανοσιολογιώτατου Αρχιμανδρίτη π. Χριστοφόρου Αγγελόπουλου, Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Σερβίων και Κοζάνης στην Εορτή της Παναγίας της Τρυπητής:

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κύριε Ιερώνυμε, σεπτέ Ποιμενάρχα της Ιεράς ταύτης Μητροπόλεως και τίμιε Οιακόστροφε, βαθύτατες και θερμές ευχαριστίες Σας εκφράζω για την τιμητική πρόσκληση, να παρεβρεθώ σήμερα, για να συνεορτάσουμε το σέβασμα της Μητροπόλεώς Σας, την Παναγία την Τρυπητή και να απευθύνω δύο σκέψεις στη σημερινή εορτή,

Πολυσέβαστε και σοφέ Γέροντα Μητροπολίτα πρώην Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κ. Αμβρόσιε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Σερβίων και Κοζάνης κ. Παύλε,

Σεβαστοί πατέρες συμπρεσβύτεροι,

Αγαπητοί εν Χριστὼ αδελφοί,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Μέσα στην ατμόσφαιρα της Αναστάσιμης χαράς και ευδαιμονίας, αγαπητοί μου αδελφοί, προβάλλεται σήμερα το πρόσωπο της Παναγίας Μητέρας μας, της Υπεραγίας Θεοτόκου, της επονομαζομένης Ζωοδόχου Πηγής. Η Εκκλησία μας Της απέδωσε αυτή την ονομασία, γιατί η Παναγία μας είναι εκείνη από την οποία προήλθε η ζωή, ο νικητής του θανάτου, διά της Αναστάσεως, ο Ιησούς Χριστός. Γι' αυτό και εμείς οι Χριστιανοί στεκόμαστε σήμερα με ευγνωμοσύνη ενώπιόν Της, αναλογιζόμενοι την ευεργεσία που η Παναγία προσέφερε στον κόσμο, αναλαμβάνοντας την μοναδική, για τα ανθρώπινα δεδομένα, αποστολή, να συμβάλει στην ενανθρώπηση του Θεού και στην υλοποίηση του Σχεδίου της Θείας Οικονομίας για τη σωτηρία του κόσμου, κορυφαίος σταθμός του οποίου είναι η εκ νεκρών Ανάσταση του Κυρίου. Έχουμε, αλήθεια, αναρωτηθεί, γιατί η Εκκλησία μας ονομάζεται Εκκλησία της Αναστάσεως; Γιατί ολόκληρος ο Λειτουργικός Της βίος εξελίσσεται γύρω απ' αυτό το ανυπέρβλητο γεγονός, το κορυφαίο της ανθρώπινης ιστορίας; Προσπαθήσαμε να εξηγήσουμε την χαρά και τον ενθουσιασμό, που πλημμυρίζουν την ύπαρξή μας την Αναστάσιμη περίοδο, έστω κι αν η ζωή μας είναι βουτηγμένη στη δυστυχία και στα προβλήματα; Ας αφήσουμε την καρδιά μας να δώσει την εξήγηση. «Ανάστασιν Χριστού θεασάμενοι…», μπορούμε να υπομείνουμε τους πόνους, τις δυσκολίες, τα προβλήματα, τις δοκιμασίες της ζωής, γιατί ξέρουμε ότι όλα αυτά δε σηματοδοτούν το τέλος, δεν είναι παρά μία παρένθεση μόνο στην προοπτική της χαράς, που χάραξε για εμάς η Ανάσταση του Θεανθρώπου. Γιατί ξέρουμε ότι υπάρχει ελπίδα στο καλύτερο, στο πέρασμα στην αισιόδοξη οδό, αφού μάθαμε ότι και η πορεία του Χριστού σ' αυτό τον κόσμο, μια πορεία σταυρική, πόνου αίματος και δακρύων, δε σταμάτησε στη μεγάλη Παρασκευή, δεν τελείωσε στιγματισμένη από τον πόνο, αλλά προχώρησε, δικαιώνοντας τη ζωή κι εξασφαλίζοντας σε όλους μας τη σωτηρία.

«Ανάστασιν Χριστού θεασάμενοι…», μπορούμε να υπερβούμε τα έσχατα όρια της ύπαρξής μας, που είναι η αμαρτία και ο θάνατος και να επανατοποθετηθούμε στη φυσική διαδικασία της αθάνατης πορείας, για την οποία πλαστήκαμε, στην αποξένωση από την οποία μας οδήγησε η αποστασία από το θέλημα του Θεού. Η μετάβασή μας από την κατάσταση του θανάτου σ' αυτή της ζωής, από τη φθορά στην αφθαρσία, από τη δουλεία στην ελευθερία, από την αμαρτία στη δικαίωση,

είναι πια γεγονός, γιατί με την Ανάσταση μπορούμε να δούμε, με τα πνευματικά μας μάτια, τί είχαμε και τί χάσαμε, τί μας πρόσφερε ο Θεάνθρωπος και εμείς αρνούμασταν να δεχθούμε, ποια η πραγματική αξία αυτής της ζωής μπροστά στην αιωνιότητα, που ως πραγματικότητα, ξανοίγεται μπροστά μας.

Πώς μπορεί όμως να μιλήσει κανείς για την Παναγία;

Ποια γλώσσα ανθρώπινη μπορεί να εξυμνήσει τα θαυμάσια της Θεοτόκου;

Πώς μπορεί να φωτισθεί η πηγή του φωτός;

“Ταύτην ουκ ανθρωπίνη γλώσσα, ουκ αγγέλων νους υπερκόσμιος κατ΄ αξίαν ευφημείσαι δύναται· δι΄ ης ημίν δέδοται την δόξαν Κυρίου τηλαυγώς κατοπτρίζεσθαι”.

Δηλαδή δεν υπάρχει γλώσσα ανθρώπου μήτε υπερκόσμιος αγγελικός νους, που να μπορεί επάξια να υμνήσει εκείνη, με την οποία μας δόθηκε η δυνατότητα να θεωρούμε καθαρά τη δόξα του Κυρίου.

Κι αν ακόμη, αδελφοί μου, διαθέταμε την καθαρότητα των Αγγέλων, τη μαρτυρία και την ομολογία των Αγίων Πατέρων, τα δάκρυα και την άσκηση των Οσίων, αν διαθέταμε όλα αυτά και πάλι δεν θα μπορούσαμε να μιλήσουμε και να εξυμνήσουμε το πρόσωπο της Παναγίας, το μυστήριο των μυστηρίων, που είναι η Θεοτόκος, αφού “πάντα υπέρ έννοιαν πάντα υπερένδοξα”, θα πει ο ιερός υμνογράφος, “τα σα Θεοτόκε μυστήρια”.

Τι είναι η Παναγία; Σ΄ ένα τροπάριο ο εμπνευσμένος ιερός υμνογράφος μάς λέγει χαρακτηριστικά τα εξής:

“Τι σε καλέσωμεν, ω Κεχαριτωμένη; Ουρανόν; ότι ανέτειλες τον ήλιον της δικαιοσύνης· Παράδεισον; ότι εβλάστησας το άνθος της αφθαρσίας·

Παρθένον; ότι έμεινας άφθορος· Αγνήν Μητέρα; ότι έσχες σαις αγίαις αγκάλαις Υιόν, τον πάντων Θεόν”.

Τι είναι, λοιπόν, η Θεοτόκος; Είναι, πρώτον, ένας πνευματικός ουρανός. Και όπως από τον ουρανό ανατέλλει καθημερινά ο ήλιος, που ζωογονεί με τις ακτίνες του και φωτίζει με το φως του και απολυμαίνει με την ακτινοβολία του, έτσι και από τον πνευματικό ουρανό ανατέλλει ο Ήλιος της Δικαιοσύνης, ο Χριστός, ο Μονογενής Υιός του Θεού, το Δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, που έγινε άνθρωπος διά φιλανθρωπίαν, “ίνα το ωριάλωτον ευρών πρόβατον τοις ώμοις αναλαβών τω πατρί προσαγάγη”.

Γι΄ αυτό και ψάλλουμε την ημέρα των Χριστουγέννων: “Ανέτειλας Χριστέ εκ Παρθένου νοητέ ήλιε της δικαιοσύνης”.

Δεύτερον. Τι είναι η Παναγία; Είναι ο πνευματικός παράδεισος, ο “μυστικός και ωραίος” κατά την έκφραση των Αγίων Πατέρων, μέσα στον οποίον “εβλάστησε το άνθος της αφθαρσίας”, το ευώδες λουλούδι, που με την παρουσία Του στον πλανήτη αυτό της γης ευωδίασε όχι μόνο τα επίγεια αλλά και τα καταχθόνια.

Γι΄ αυτό γεμάτος θαυμασμό ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός θα πει χαρακτηριστικά: “ο του Πατρός όρος και Λόγος, το γλυκύτατον και ουράνιον μάννα, το όνομα το ευώνυμον, το υπέρ παν όνομα, το φως το αΐδιον και απρόσιτον, ο άρτος της ζωής ο ουράνιος, ο αγεώργητος καρπός σωματικώς εκ σου ανεβλάστησε”.

Τρίτον. Είναι, ακόμη, η Παναγία, Παρθένος, που συνέλαβε ασπόρως εκ Πνεύματος Αγίου στα πανάχραντα σπλάχνα της τον Υιό του Θεού.

Αλλά και παρέμεινε Παρθένος, όπως προ του τόκου, έτσι και “εν τόκω και μετά τόκον και εσσαεί Αειπάρθενος νω και ψυχή και σώματι αειπαρθενεύουσα”, όπως θα πει χαρακτηριστικά ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Πρότυπον, με άλλα λόγια, αγνείας και ταμείον αρετής για κάθε άνθρωπο της κάθε εποχής.

Τέταρτον. Είναι η Παναγία η Μητέρα του Θεού. “Αγνήν Μητέρα ότι έσχες σαις αγίαις αγκάλαις Υιόν, τον πάντων Θεόν”. Είναι αυτή που έδωσε στον Πλάστη το πλασθήναι και στον Υιό του Θεού το ανθρωπισθήναι.

Αυτή που Τον εβάστασε στην αγκαλιά της και Τον έθρεψε με το γάλα της. Αλλά και δική μας μητέρα, μητέρα των Χριστιανών, η ακαταίσχυντος προστασία όλων μας, που συμπονά το ανθρώπινο γένος, που σκουπίζει τα δάκρυα των ανθρώπων, που απαλύνει τον πόνο με τις δραστικότατες πρεσβείες της στο θρόνο του Υιού και Θεού της.

Πέμπτον. Τι είναι, ακόμη, η Θεοτόκος; Ο Άγιος Κύριλλος Πατριάρχης Αλεξανδρείας, ο οποίος στην Γ΄ Οικουμενική Σύνοδο υπερμάχησε υπέρ του ονόματος της Θεοτόκου, μας λέγει ένα φοβερό λόγο: “Μαρίαν την Αειπάρθενον, την Αγίαν Εκκλησίαν λέγω”.

Ονομάζει, δηλαδή, ή μάλλον ταυτίζει την Παναγία με την Εκκλησία. Και η ταύτιση αυτή και η συσχέτιση δεν είναι τυχαία, αφού το έργο, που άρχισε η Θεοτόκος με τη σάρκωση του Λόγου του Θεού, το συνεχίζει η Εκκλησία σε όλο το βάθος, το πλάτος και το ύψος, για να σωθεί ο κόσμος.

Γι΄ αυτό και ο μακαριστός Μητροπολίτης Κοζάνης κυρός Διονύσιος, στηριζόμενος στην παραπάνω άποψη του Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, γράφει: “Δεν νοείται και δεν μπορεί να σταθεί η Εκκλησία χωρίς την Παναγία Μητέρα του Σωτήρος Χριστού. Η Υπεραγία Θεοτόκος είναι η Εκκλησία και η Εκκλησία είναι η Υπεραγία Θεοτόκος. Όταν πει κανείς το Θεοτόκος, συμπεριλαμβάνει σ΄ αυτό την έννοια της Εκκλησίας, γιατί διά του ονόματος τούτου και στο πρόσωπο της Αειπαρθένου Μαρίας εκφράζεται όλο το θείο μυστήριο του προσώπου του Ιησού Χριστού. Η Πλατυτέρα, ζωγραφουμένη στο ημιθόλιο της κόγχης του Ιερού Βήματος μετά του Ιησού Χριστού, αυτό ακριβώς συμβολίζει, δηλαδή, την Εκκλησία μετά του Ιησού Χριστού εις το μέσον αυτής. Και η Οδηγήτρια είναι η επίγεια Εκκλησία, που οδηγεί όλους τους ανθρώπους να τους συνενώσει σε Σώμα Χριστού”.

Και όπως “εις τούτο το όνομα της Θεοτόκου άπαν το μυστήριον της οικονομίας συνίστησι” (συγκεφαλαιώνεται) κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό, έτσι και η Εκκλησία είναι τό “μυστήριον των μυστηρίων, τά άγια των αγίων, το ευαγγέλιον των ευαγγελίων. Όλη μυστήριον, όλη αγιότης, όλη ευαγγέλιον”:

Το μυστήριο “το αποκεκρυμμένον από των αιώνων και των γενεών”, που φανερώθηκε για να σώσει και να λυτρώσει τον κόσμο.

Να, λοιπόν, γιατί τιμά την Παναγία η Εκκλησία.

Να, γιατί δεν υπάρχει Ιερή Ακολουθία, που να μην αναφέρεται με ευλάβεια το πανάγιο όνομά της.

Να, γιατί μέσα στο υπερφυέστατο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, ευθύς μετά τον Καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων, εκφωνεί ο Λειτουργός του Μυστηρίου: “Εξαιρέτως της Παναγίας, αχράντου, υπερευλογημένης, ενδόξου, Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας”.

Να, γιατί οι Χριστιανοί μας έχουν το όνομά της στα χείλη τους, μα πολύ περισσότερο στην καρδιά τους και κατακλύζουν τους Ιερούς Ναούς και τα Ιερά Προσκυνήματα, όπως και εδώ σήμερα στον Καθεδρικό Ναό του Αιγίου μπροστά στο θαυματουργό εικόνισμα της Παναγίας της Τρυπητής, για να ζητήσουν την πρεσβεία και τη μεσιτεία της.

Είναι ριζωμένα βαθιά μέσα στην καρδιά του λαού μας ο σεβασμός και η τιμή προς το πρόσωπο της Παναγίας.

Ένας Μοναχός του Αγίου Όρους, ο μακαριστός Γέροντας Μωυσής, γράφει τα εξής για την Παναγία: “Η Παναγία είναι η μόνη ελπίδα. Δεν υπάρχει άλλη για τους πολλούς απελπισμένους. Δεν στεκόταν στα δεκανίκια των λόγων των άλλων. Στηριζόταν στον Σταυρό του Υιού της. Ο πόνος την ομόρφαινε πιο πολύ. Στον κίνδυνο βρήκε τη λύτρωση. Επέλεξε τη σιωπή. Κυνηγήθηκε. Αγάπησε τα δύσκολα. Άντεξε στον πόνο. Έπαθε λοιπόν και έμαθε. Κέρδισε και έχει να δώσει. Ό,τι έχει είναι δικό μας. Ο πλούτος ακένωτος, ζωοδόχος πηγή, ζωηφόρος αγάπη, επιτάφιος της απόγνωσης. Τό πέμπτο Ευαγγέλιο της Παναγίας είναι όλο λευκές σελίδες, είναι γραμμένο από θωπευτική σιωπή, από μελάνι παραμυθίας”.

“Χαρά του κόσμου υπάρχεις, αμαρτωλών ο λιμήν· χειμαζομένων ρύστις, Θεοτόκε Παρθένε· δέξαι ουν βοώ σοι καμού την ευχήν, και την δέησιν άχραντε, ην και προσάγαγε τάχει τω σω Υιώ, ίνα σώση με τον άσωτον”.

Αμήν!».